

PODACI O PROJEKTU

Bosna i Hercegovina Mart 2017. godine

UNAPREĐENJE UVJETA ZA ZAŠTITU DJECE I ADOLESCENATA

Vlasti u Bosni i Hercegovini teže reformi maloljetničkog krivičnog zakonodavstva i unapređenju primjene međunarodnih standarda u BiH, kako bi pravosuđe pružilo bolju uslugu i zaštitilo djecu, uključujući sigurnosni sektor i sektor socijalne zaštite. Švicarska agencija za razvoj i saradnju (SDC), Dječji fond Ujedinjenih naroda (UNICEF) i Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (Sida) provode projekat podrške reformama sistema maloljetničke pravde od 2010. godine.

Skoro 10% djece u BiH živi u socijalno ugroženim porodicama, a četvrtina njih u apsolutnom siromaštvu. Socijalno ugrožena djeca i adolescenti koji žive u siromaštvu izloženi su većem riziku da postanu počinioci ili žrtve zločina.

Prevenciji maloljetničkog prestupništva do sada je pridavano jako malo pozornosti. Uprkos uspostavljenom zakonodavnom okviru, alternativne mjere i procedure usmjerene na dobrobit djece rijetko se koriste. Neke od prepreka uključuju nedostatak koordinacije između sektora i institucija, nejasne i teške procedure za primjenu pojedinih mjera, te nedostatak finansijskih resursa i struktura kako bi se mjere sprovele. Ideja da treba djelovati u najboljem interesu djece ne primjenjuje se sistemski u svim odlukama koje se tiču djece, a isto tako neravnomjerno se primjenjuje i pravo djece da učestvuju u svim odlukama koje se tiču njihove skrbi, pritvora ili zaštite.

U posljednjih pet godina, maloljetničko krivično pravo u BiH prolazi kroz proces reforme sa ciljem uspostavljanja potrebnog zakonodavnog okvira za pravosudni sistem prilagođen specifičnim potrebama djece i adolescenata. Vlasti u BiH stavljaju prioritet na kreiranje maloljetničkog pravosuđa utemeljenog na međunarodnim standardima – što je u skladu sa budućom kandidaturom BiH za članstvo u Evropskoj Uniji.

JACANJE PREVENTIVNIH MJERA JE PRIORITET

Glavni cilj projekta Pravda za djecu jeste da maloljetnici u konfliktu sa zakonom, djeca pod rizikom, djeca žrtve/svjedoci, te djeca u građanskim postupcima, budu zaštićeni od strane pravosudnog sistema BiH i da im se pruži bolja usluga – kako u pravosudnom tako i u sektorima sigurnosti i socijalne zaštite.

U trenutnoj fazi, projekat je usmjeren na unapređenje zaštite djece i adolescenata u pravosudnom sistemu kroz jačanje procedura i preventivnih mjera usmjerenih na dobrobit djece. Također se radi i na poboljšanje društvene reintegracije maloljetnih prestupnika. Dugoročno, očekuje se da će preventivni programi za djecu pod rizikom, te bolje postupanje sa djecom i maloljetnicima u pravosudnom sistemu, dovesti do ukupnog smanjenja maloljetničkih prestupa te poboljšati dobrobit djece i maloljetnika, kao i njihovu sposobnost da se uključe u obrazovne, društvene i kulturne aktivnosti u njihovim zajednicama. Projekat Pravda za djecu također pruža podršku zaštiti žrtava nasilja, kao i svjedocima krivičnih djela.

NASTAVAK SPECIJALIZIRANIH OBUKA

Pružanje daljnjih obuka i odnosi s javnošću su centralni aspekti projekta. Oko 1.000 profesionalaca – uključujući sudije, tužioce, socijalne radnike i policajce – učestvovat će u specijaliziranim obukama, sa ciljem da se proširi njihovo znanje i razvije pozitivan stav prema pravdi za djecu i prevenciji. U isto vrijeme, radit će se na povećanju osjetljivosti javnosti na pitanja maloljetničke pravde i trenutnih reformi u maloljetničkom zakonodavstvu.

NADOGRADNJA NA USPJEH PROJEKTA I PROMOVISANJE ZAŠTITE DJECE I MLADIH

U prvoj fazi projekta, od 2009. do 2013. godine, fokus je bio na unapređenju zakonodavnog okvira za maloljetnike u konfliktu sa zakonom. Naprimjer, u 16 policijskih stanica opremljene su sobe za ispitivanje, prikladne za ispitivanje djece i mladih. Preko 1.800 djece, roditelja i učitelja učestvovalo je u školskim programima za podizanje svijesti i prevenciju nasilja i maloljetničkog prestupništva. Na lokalnom nivou, na devet odabranih lokacija uspostavljeni su multisektoralni općinski koordinacijski mehanizmi koji će procjenjivati potrebe, razvijati općinske akcijske planove za pravdu za djecu, sa fokusom na alternativne mjere i prevenciju maloljetničkog prestupništva. Preko 1.400 profesionalaca unaprijedilo je svoja znanja iz područja

pravde za djecu, međunarodnih standarda, primjene alternativnih i preventivnih mjera, etičkog izvještavanja i procedura orijentiranih na djecu.

Istraživanje znanja, stavova i iskustava pokazalo je da komunikacijske aktivnosti imaju pozitivan utjecaj na to kako društvo percipira maloljetničku pravdu, uz pomak sa kaznenog ka reintegracijskom pristupu.

Jačanje alternativnih i preventivnih mjera se do sada pokazalo uspješnim i time dovelo do smanjenja maloljetničkog prestupništva na lokalitetima gdje je implementirana prva faza projekta. Podaci iz tri općine pokazuju da se maloljetničko prestupništvo u Tuzli i Čapljini smanjilo za 50%, a u Zenici za 16% (podaci iz 2013. godine).

SAŽETAK PROJEKTA

NAZIV:

Projekat potpore reformi maloljetničke pravde

DOMENA:

Demokratska uprava, općinske usluge i pravda

TEMA:

Uprava, institucije i decentralizacija

ZEMLJA/REGIJA:

Bosna i Hercegovina

PARTNERI:

Ministarstva pravde (državni i entitetski nivo)
Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica BiH
Ministarstva socijalne zaštite (entitetski i kantonalni nivo)
Ministarstva unutrašnjih poslova (entitetski i kantonalni nivo)
Visoko sudsko i tužilačko vijeće

IMPLEMENTIRAJUĆI PARTNERI:

Dječiji fond Ujedinjenih naroda (UNICEF), implementator projekta
Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (Sida), donator

POLAZIŠNA TAČKA / POZADINA:

Oko 10% djece u BiH živi u socijalno ugroženim porodicama; 26% živi u apsolutnom siromaštvu. mogućnost da postanu prestupnici ili žrtve krivičnih djela je time povećana. Zbog nedostatka adekvatnih procedura za zaštitu djece fokusiranih na alternativne mjere, poboljšanih uvjeta i programa u pritvoru, kao i usluga nakon izlaska iz pritvora – iznimno je teško maloljetničkim prestupnicima da se uspješno reintegriraju u društvo. Ovo stvara negativan uticaj na same maloljetnike, ali i na društvo u tranziciji – 18% oslobođenih maloljetnika iz 2012. godine ponovo je počinilo prekršaj. Unatoč opipljivim postignućima proteklih pet godina u kreiranju pravosudnog sistema u BiH koje je orijentirano na djecu – npr. pravda za djecu uspostavljena kao zakonski prioritet, relevantni zakonodavni okvir treba dodatno razviti i implementirati prateće postupke. Potrebno je uspostaviti i modernije procedure i usluge orijentirane na djecu, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim standardima.

CILJ PROJEKTA:

Glavni cilj projekta jeste da djeca (pod rizikom, maloljetni prestupnici, djeca žrtve/svjedoci) na raspolaganju imaju bolje usluge, te da su zaštićena od strane pravosudnog sistema BiH, kao i sektora sigurnosti i socijalne zaštite. Projekat ima dva cilja: i) osnažiti zakonodavni okvir, politike i društvenu okolinu za sekundarne i tercijarne preventivne mjere prema maloljetnicima pod rizikom ili u konfliktu sa zakonom; ii) povećati pristup efikasnoj potpori i uslugama zaštite za djecu žrtve/svjedoke i djecu uključenu u građanske postupke. Dugoročno, očekuje se da će preventivni programi za djecu pod rizikom, te bolje postupanje sa djecom i maloljetnicima u pravosudnom sistemu, dovesti do ukupnog smanjenja maloljetničkih prestupa i poboljšati dobrobit djece i maloljetnika, kao i njihovu sposobnost da se uključe u obrazovne, društvene i kulturne aktivnosti u njihovim zajednicama.

Djeca i maloljetnici mogu biti uključeni u pravosudni sistem BiH u različitim fazama: kao potencijalni prestupnici ili počinitelji zločina, kao žrtve ili svjedoci zločina; projekat djeluje na uspostavljanju postupaka koji su osjetljivi prema djeci; njihova specifična prava biće zaštićena i preventivne mjere će biti prioritet.

CILJNE GRUPE:

Glavne ciljne grupe su ključni akteri unutar sistema maloljetničke pravde BiH, većinom institucije vlasti na općinskom, kantonalnom, entitetskom i državnom nivou, kao i njihovi podređeni agenti uključeni u pravdu za djecu. Projektom su obuhvaćene i organizacije za specijaliziranu obuku, institucije i prostori za pritvor maloljetnih delinkvenata, te profesionalci. Krajnji korisnici su djeca u dobi do 18 godina, što se procjenjuje na 804.000 osoba. Unutar ove značajne grupe stanovništva, projekat ima za cilj pružiti podršku djeci pod rizikom da dođu u konflikt sa zakonom, što se procjenjuje na 76.600 osoba, te djeci žrtvama i svjedocima krivičnih djela.

BUDŽET:

CHF 1'050'000 (faza I)
CHF 2'250'000 (faza II)

TRAJANJE:

15.12.2009. – 30.06.2013. (faza I)
01.01.2014. – 31.12.2017. (faza II)

DODATNE INFORMACIJE I KONTAKT PODACI

Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)
Cooperation with Eastern Europe,
Western Balkans Division
Freiburgstrasse 130, 3003 Bern
Tel. +41 (0)58 462 22 12
E-Mail: deza-oza@eda.admin.ch
www.sdc.admin.ch

Ambasada Švicarske u Bosni i Hercegovini
Zmaja od Bosne 11, Zgrada RBBH, objekat B
BiH-71000 Sarajevo
Tel. +387 33 27 58 50, +387 33 25 40 30
Fax +387 33 57 01 20
E-Mail: sar.vertretung@eda.admin.ch
www.eda.admin.ch/bosnia-and-herzegovina